

Katsaus 17.9.2017

Tuotannon tehostamista, moderneja tuotantolaitoksia

Elintarviketeollisuuden viime vuosien investoinnit ovat olleet merkittäviä. Elinkeinoelämän keskusliiton kesäkuussa julkaiseman investointitiedustelun mukaan elintarviketeollisuuden kiinteiden investointien ennakoidaan olevan tänä vuonna 514 miljoonaa euroa. Elintarviketeollisuuden osuus koko tehdasteollisuuden kiinteistä investoinnista on siten noin 12 prosenttia. Viime vuonna alan investoinnit olivat noin 570 miljoonaa euroa.

Alalle ominaisten kone- ja laitekorvausinvestointien lisäksi on investoitu myös uusiin tuotantolaitoksiin ja -linjoihin. Esimerkkejä uusista investoinneista ovat Valion välipalatehdas Riihimäellä, HKScanin siipikarjatuotantolaitos Raumalla, Atrian uusi lihaleikkaamo Nurmossa, Osuuskunta Satamaidon meijeri Ulvilassa ja kaurajuomalinjasto Kaslink Foodsilla Kouvossa.

Talouden tilanne osaltaan aktivoi elintarvikeyrityksiä tarkastelemaan liiketoimintaansa, keskittämään ja luopumaan kannattamattomista toimista sekä tehostamaan kustannuskilpailukykyä ja investoimaan tehokkuuden lisäksi niille liiketoiminta-alueille, joissa aikovat menestyä.

Isot investoinnit kertovat toimialan tulevaisuuden uskosta, nousuvireestä ja keinoista, joilla vahvistetaan alan kilpailukykyä ja haetaan kasvua kansainvälisiltä markkinoilta. Myös kuluttajien muuttuvat kulutustottumukset ovat aktivoineet yrityksiä investoimaan. Menestyvän liiketoiminnan ytimessä onkin asiakas ja hänen tarpeensa. Tämä ilmenee esimerkiksi siinä, että elintarviketeollisuus on lisännyt erilaisten kasvisruokien osuutta tuotekehityksessään.

Kasvuun tarvitaan vientiä ja kansainvälistymistä

Kasvu kotimaan kypsillä markkinoilla on tiukkaa. Tarvitaan osaamisen vahvistamista, ruokaketjun yhteistyötä ja viennin lisäämistä. Vienti sekä kansainvälistyminen ovatkin nousseet keskeisiksi keinoksi hakea kasvua. Muuttuva kansallinen ja kansainvälinen toimintaympäristö edellyttävät ruoka-alan yrityksiltä ennakointia, trendien hahmottamista ja selkeiden tavoitteiden asettamista.

Vientimme on koostunut liikaa alemman jalostusasteen tuotteiden viennistä. Kuluttajatuotteiden, kuten myös pk-elintarvikeyrityksien, vientiperinteet ovat selkeästi vähäisemmät. Hyvät raaka-aineet ja vahvat brändit ovat kansainvälisessä kaupassa kiinnostavia. Juoma-ala onkin muuta elintarvikealaa edistyneempi brändättyjen kuluttajatuotteiden viennissä. Viennin kasvun tulisi pohjautua enenevässä määrin korkeamman jalostusasteen tuotevientiin. Hyvinvointia korostava megatrendi tukee esimerkiksi erilaisten marja- tai kaurapohjaisten tuotteiden menestymistä kansainvälisillä markkinoilla.

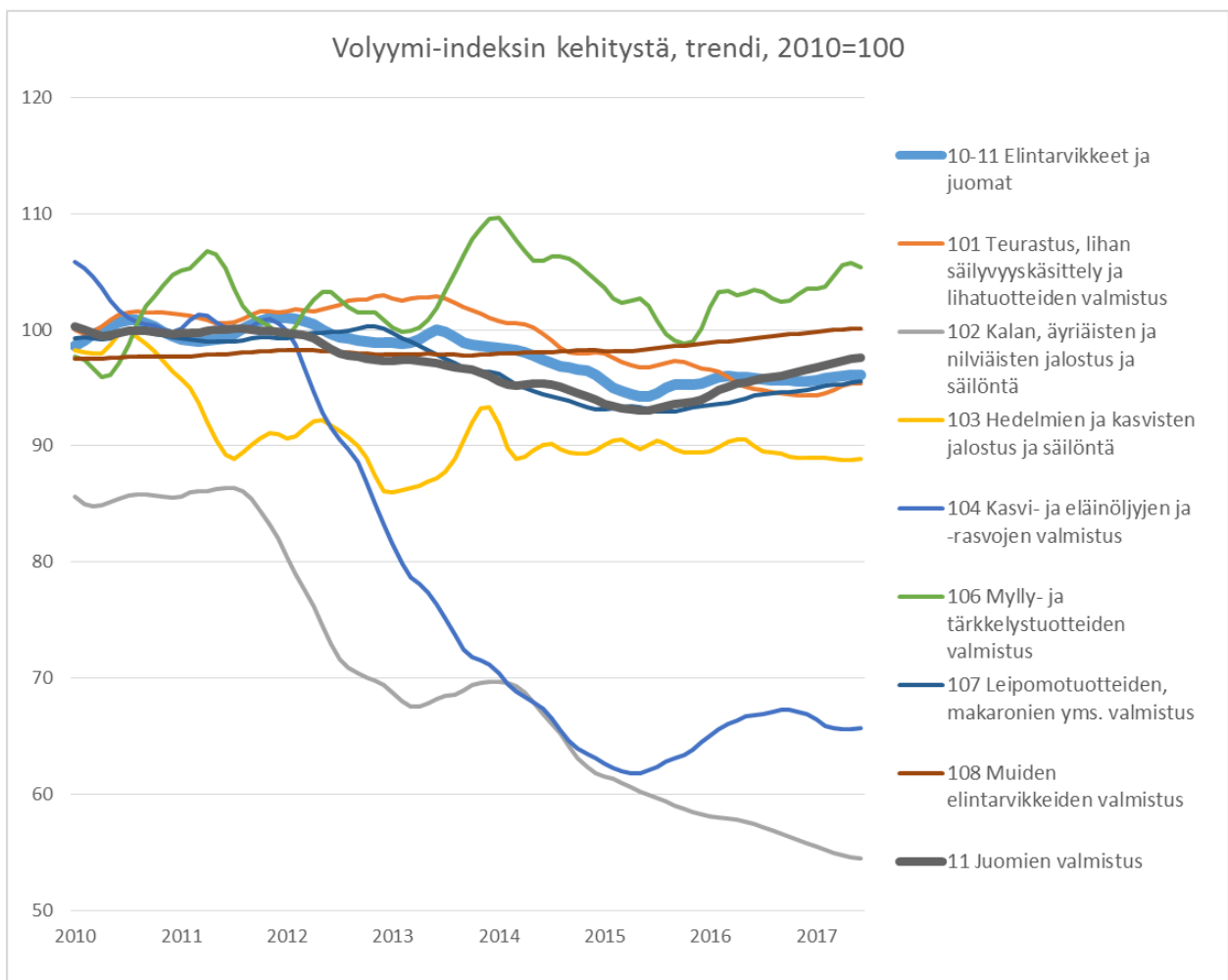
Elintärkeä elintarvikeala

Elpynyt talouden tilanne on piristänyt ruoka-alan kuluttajakysyntää kuluttajien ostovoiman parantuessa. Päivittäistavarakaupassa myynti on kasvanut tänä vuonna, vaikka elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien hinnat ovat samanaikaisesti laskeneet tammiheinäkuussa 1,4 prosenttia. Myös viennin kasvu tukee elintarvikealan liikevaihdon kehittymistä.

Elintarviketeollisuuden suhdanneriippuvuus on ollut muuta teollisuutta rauhallisempaa ja vakaampaa. Maltillista kasvua on odotettavissa eri elintarvikevalmistuksen alatoimialoilla. Juomien valmistuksessa liikevaihdon lasku näyttäisi pysähtyneen. Joulukuusi on tärkeä sesonki elintarvikealalla. Kausivaihtelua näkyy varsinkin hedelmien ja kasvien jalostuksessa.

Kotimarkkinoiden hintakilpailu on ollut viime vuosina kireää ja tilanne elintarvikesektorin kotimarkkinoilla tulee jatkumaan kireänä. Hintamuutosten läpivienti on hidasta. Tuotteiden erilaistamisella ja brändämisellä voidaan kuitenkin vähentää hintakilpailua.

Kuva 2. Elintarviketeollisuuden tuotannon volyyymi-indeksien kehitystä 2010- kesäkuu 2017. Lähde: Toimiala Online/Tilastokeskus 2017, indeksi 2010=100.

Elintarviketeollisuuden suhdanteiden ennustetaan vahvistuvan maltillisesti vuoden 2017 jälkipuoliskolla EK:n heinäkuussa julkistaman barometrin mukaan. Yritysten tilauskanta on kesällä ollut lähellä normaalia, mutta tilauskannan ja tuotannon määrän ennustettiin kasvavan jonkin verran alkusyksyn aikana.

Kotimaisuus vaikuttaa yhä useamman kuluttajan ostopäätökseen. Kotimaisuuden merkitys elintarvikkeiden valinnassa on vahvistunut Taloustutkimuksen tekemän Suomi syö 2016 - tutkimuksenkin mukaan. Paikallisuus, kotimaisuus ja ruokakulttuuri ovat saaneet nostetta Suomen satavuotisjuhlavuodesta. Ruokaketjun merkitys kansantaloudellisesti on suuri, ja ala tarjoaa työtä yhteensä noin 340 000 henkilölle.

Elintarviketeollisuuden yritykset työllistävät eri puolella Suomea olevissa toimipaikoissaan noin 38 000 henkilöä.

Lisätiedot:

toimialapäällikkö Leena Hyrylä, Kaakkois-Suomen ELY-keskus, puh. 0295 029 047
kehittämispäällikkö Esa Tikkanen, TEM, puh. 050 040 5459